

ДИФЕРЕНЦІАЦІЯ ЗАРОБІТНОЇ ПЛАТИ

Нещодавно у Кабміні відбулися два заходи, які стосуються майбутнього кожного громадянина України.

Організатори презентували засоби, які уряд планує використати для досягнення середнього показника оплати праці на рівні 500 євро, - зазначає юрист Андрій Вігірінський.

Перший захід – презентація бюджетної резолюції. Документ на три роки зберігає апробований у 2017 році механізм, який дозволив підвищити мінімальну зарплату до 3 200 грн. без подвоєння видатків держбюджету на оплату праці бюджетників.

Збережено свідомо занижений показник прожиткового мінімуму, який не має нічого спільного з вартістю споживчого кошика і одночасно виконує роль посадового окладу працівника першого тарифного розряду Єдиної тарифної сітки.

Таким чином, мінімальна зарплата при консервативному сценарії розвитку економіки з 2018 р. може становити 3 723 грн., з 2019 р. – 4 173 грн., з 2020 р. – 4 425 грн. А ось прожитковий мінімум у січні 2018 р. становитиме 1 762 грн., у січні 2019 р. – 1 912 грн. та 2 073 грн. – у січні 2020 р..

Другою знаковою подією стала селекторна нарада. Міністр соціальної політики Андрій Рева озвучив думки та тези, які змушують замислитися над надмірним і агресивним прагненням уряду подолати дефіцит Пенсійного фонду і вивести з тіні ринок оплати праці.

"Нам доведеться подумати про те, щоб рівень мінімальної зарплати зробити диференційованим: для некваліфікованих працівників, для кваліфікованих і для керівників підприємств. Можливо, введемо індикативні зарплати", – сказав Рева.

Мінімальна зарплата, за визначенням закону "Про оплату праці", є державною соціальною гарантією, обов'язковою на всій території України.

Ця державна соціальна гарантія є грошовим вираженням вартості затверджених на рівні закону чи іншого нормативного акту показників необхідного споживання продуктів харчування, непродовольчих товарів і послуг, забезпечення освітніми, медичними, житлово-комунальними, соціально-культурними послугами.

Ці показники формуються і затверджуються за принципами забезпечення конституційних гарантій достатнього життєвого рівня для кожного. Визначені Конституцією права апіорі фіксують рівність громадян, тому на думку юриста – диференціація соціальних гарантій в межах певної групи громадян неприпустима.

Якщо допустити, що у межах однієї групи осіб залежно від кваліфікації чи займаної посади почне змінюватися мінімально-необхідний для їх існування набір товарів, робіт чи послуг, це означатиме втрату рівності перед законом.

Також зі слів Реви, найбільшої уваги привернули "індикативні зарплати". Ідея їх запровадження не нова. Влітку 2015 р. був розроблений законопроект, яким передбачалося доповнити статтю 27 закону "Про оплату праці" таким текстом.

"Середня індикативна заробітна плата застосовується у не бюджетній сфері економіки і запроваджується виключно з метою обчислення єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування.

Середня індикативна заробітна плата не може бути меншою за встановлену законом мінімальну заробітну плату, збільшену на відповідний коефіцієнт для окремих категорій працівників, зокрема для керівників такий коефіцієнт дорівнює 5, для головних бухгалтерів – 3, для працівників – 2".

Та мета законопроекту була ж та сама, що і тепер – "Проект закону розроблено Пенсійним фондом на виконання доручення Кабміну... з метою збалансування бюджету Пенсійного фонду, збільшення надходжень єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування, а також з метою підвищення соціальної відповідальності бізнесу, виховання свідомого ставлення до оплати праці".

Однак для того, щоб звинувачувати когось у недостатній соціальній відповідальності і змушувати сплачувати значно більшу суму відрахувань до відповідних фондів, потрібно мати достатні підстави та економічне обґрунтування ухилення від оподаткування доходів громадян у позабюджетній сфері.

Прагнення уряду і міністра зрозумілі. Вони закономірні і необхідні для фінансового здоров'я країни. Утім, рецепт повинен бути більш вишуканим та комплексним, лежати не тільки в площині доведення імперативів оплати праці.

Та найбільш ефективним буде посилення контролю за підприємствами, а саме скорочення можливості застосування підприємцями механізмів мінімізації податкових зобов'язань, "нульове" декларування майнового стану громадян, впровадження непрямих методів контролю доходів.

*Ярослава Комаренко,
журналіст "Економіка. Фінанси. Право"*

ПРОБЛЕМИ ЗАХИСТУ ОСОБИСТИХ ПРАВ
ІНОЗЕМНИХ СТУДЕНТІВ В УКРАЇНІ

Стаття присвячується дослідженню актуальної проблеми захисту особистих прав студентів-іноземців на теренах України.

Досліджуючи питання захисту прав іноземних студентів, перш за все, необхідно зазначити, що іноземні громадяни та особи без громадянства, що

перебувають на території України на законних підставах, користуються тими ж правами, що і громадяни України за Конституцією. Ця стаття Конституції України розкриває принцип рівності та рівноправності людей, тобто однакову правову захищеність за будь-яких умов, незалежно від грома-

дянства, підданства, національності чи соціальних особливостей.

Відповідно до цього, захищати власні права іноземні студенти можуть і мають право на загальних засадах.

Та попри все вищесказане, статус іноземців – подвійний, адже перебуваючи на території іншої держави, вони все одно залишаються громадянами своєї країни під її юрисдикцією; і з іншого боку, вони мають слідувати законам приймаючої сторони, тобто держави поточного місцезнаходження.

Саме тому захистити своє порушене право іноземному студенту досить складно через незнання або ж недосконале знання українського законодавства. Відмінність правових систем, нормативно-правової бази батьківщини студента та України сповільнюють соціальну адаптацію іноземця. Тому необхідністю є інформування студентів-іноземців перед вступом до українського навчального закладу про особливості захисту прав, забезпечення їх нормативно-правовою базою для дослідження та ознайомлення, налагодження активних комунікацій зі студентами, задля попередження порушення їх законних прав та навіть виникнення злочинності.

Держава забезпечує захист іноземців в Україні через законодавчу базу, відповідні органи. Та окрім державних, існує безліч недержавних неприбуткових громадських організацій, об'єднань, що надають допомогу в адаптації іноземного студента в Україні, починаючи зі вступу в український вищий навчальний заклад (ВНЗ), перельоту в Україну, аж до отримання диплому і повернення на батьківщину. Такою, зокрема, є Громадська спілка "Платформа міжнародного ділового співробітництва", що забезпечує допомогу в освоєнні іноземного громадянина в Україні, веде комунікацію зі студентом на всіх етапах його навчання та проживання в Україні.

Головними актами, які студент-іноземець має вивчити в першу чергу є Конституція України та Закон України «Про правовий статус іноземців та осіб без громадянства». Цей Закон визначає правовий статус іноземців та осіб без громадянства, які перебувають в Україні, та встановлює порядок їх в'їзду в Україну та виїзду з України. За цими правовими актами в процесі ознайомлення слідуватимуть Закони України «Про освіту», «Про вищу освіту», «Про професійно-технічну освіту» та інші. Далі необхідно ближче познайомитись з цивільним, кримінальним, адміністративним та трудовим законодавством.

Та які ж саме проблеми можуть виникнути у іноземного студента і як їх вирішити, коли законодавство ще не дослідив? – Проблеми можуть бути абсолютно різні, адже порушити можуть будь-яке з його прав, і тому йому необхідно знати, до якого саме органу звернутись за допомогою.

Розглянемо кілька конкретних ситуацій.

Перша ситуація буде типовою для студентів. Наприклад, студент київського ВНЗ Орест з Польщі, під час поїздки у громадському транспорті, випадково загубив студентський квиток. Джон дуже

занепокоєний, адже без наявного студентського посвідчення він не зможе відвідувати заняття.

Вирішення: Студенту необхідно написати відповідну заяву про втрату студентського квитка до деканату ВНЗ. До заяви додати:

- квитанцію про сплату виготовлення нового квитка та фотокартку 3X4;
- копію оголошення в місцевій газеті про втрату студентського квитка, яке засвідчує недійсність втраченого документу (приклад – «Втрачений студентський квиток, серія №____, виданий ВНЗ ПІБ (кому виданий), вважати недейсним»)
- заяву до поліції про крадіжку, також варто отримати довідку про крадіжку студентського квитка, яку також додати до заяви в деканат;
- копію паспорту.

Друга ситуація дошкуляє студентам найбільше у період сесії. Наприклад, студента з Канади Вільяма, завтра очікує іспит з філософії, але підготуватись йому заважає компанія сусідів по гуртожитку, які цілу ніч голосно слухають музику, співають та танцюють. Вільям неодноразово просив сусідів зменшити звук, але вони ігнорують прохання.

Вирішення: Вільям має повноцінне право звернутись за допомогою до поліції, набравши на слухавці 102. Виклик є обґрунтованим, адже відповідно до українського законодавства: «У нічний час, із двадцять другої до восьмої години на захищених об'єктах забороняються гучний спів і викрики, користування звуковідтворювальною апаратурою та іншими джерелами побутового шуму, проведення салютів, феєрверків, використання піротехнічних засобів» (ст. 23 ЗУ «Про забезпечення санітарного та епідемічного благополуччя населення»).

І ще одна **актуальна проблема**, що виникає у іноземних студентів – пограбування. Чому актуальна? Тому що, грабіжники розраховуючи на недосконалість знання українського законодавства, мови та загалом погані адаптації іноземця, вважають його "ласим шматком". Конкретний приклад: студент медичного ВНЗ Роб з Америки, повертаючись з вечірніх занять, натрапив на компанію невихованих молодиків, що пограбували його, відібравши гаманця та дорогий телефон. Завдавши Робу чисельних умисних середньої тяжкості тілесних ушкоджень, молодики втекли.

Вирішення: Робу необхідно терміново викликати поліцію, набравши на слухавці 102. По приїзду працівників поліції – написати заяву про грабїж та побиття, де вказати всі обставини злочину.

Як ми бачимо з наведених прикладів, порушення прав людини може виявитись як і в мініальному завданні дискомфорту, так і в нанесенні шкоди у вигляді фізичного та морального болю. Саме тому наше законне право – вимагати захисту. Іноземний студент не виключення, адже в першу чергу – це людина, життя та здоров'я якої, є найвищою цінністю.

ВИСНОВКИ. Три основних принципи, якими має керуватись іноземний студент при захисті своїх прав:

- пам'ятай, що маєш однакові права з громадянами України, і ніхто не може тебе дискримінувати чи обмежувати захист твоїх прав за ознакою іноземності;
- ніколи не соромся звернутись за допомогою до оточуючих, органів влади чи організацій;
- завжди відстоюй свої законні права та інтереси.

Аналізуючи розглянуті ситуації, можна стверджувати, що більшість проблем, які виникають у іноземців, мають місце саме через погану обізнаність в законах нашої держави. Тому перед приїздом в Україну обов'язково приділіть увагу законодавству. Пам'ятайте – захищати себе та оточуючих – це не лише можливість, а й обов'язок кожного з нас.

*Ярослава Комаренко,
журналіст "Економіка. Фінанси. Право"*